

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 3 (662).

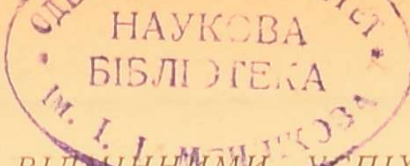
СУБОТА,

21

СІЧНЯ

1961 року.

Ціна 2 коп.

ВІДМІННИМИ УСПІХАМИ У НАВЧАННІ, ЗРАЗКОВОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ, НОВИМИ ДОСЯГНЕННЯМИ В ГАЛУЗІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ЩЕ БІЛЬШИМ ЗМІЦНЕННЯМ ЗВ'ЯЗКУ З ЖИТТЯМ, З ВИРОБНИЦТВОМ, З ШКОЛОЮ ЗУСТРІНЕМО МИ ХХІІ З'ІЗД КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

ЦЕ НАШ ОБОВ'ЯЗОК, І МИ ЙОГО ВИКОНАЄМО.

ГОВОРЯТЬ ВИКЛАДАЧІ КАФЕДРИ ІСТОРІЇ КПРС

Доцент О. В. ГОРОХОВСЬКА

Студенти Мороз, Чулак, Копункіна та інші (історичний факультет), Атаманюк, Писарук, Горобець, Огородникова, Кривченко, Астраханцева та інші (філологічний факультет) одержали механічний залік за активну участь в роботі семінарів.

Добре склали заліки студенти Ліщук (історичний факультет), Подкопаєва, Зенушкіна (філологічний факультет). Вони добре знають роботи В. І. Леніна, правильно підходять до оцінки поточних подій.

Слабкі знання виявили під час заліку студентка історичного факультету Сєдая та студентка філологічного факультету Осадча. Філологи Поляков та Ігнатенко заліку не склали.

Хочу відзначити, що на успішність студентів негативно впливає занадто велика чисельність семінарських груп, а також відсутність приміщення для консультацій.

Старший викладач
М. С. ГАЛИЦЬКИЙ

Переважає більшість студентів І курсу хімічного факультету з великим інтересом ставилася до семінарських занять, сумлінно готувалася до них. Особливо це стосується студентів Дудника, Луцкера, Лимановської, Амелеченко, Жука, Черненко, Міценко, Григоровича, Осемінкіної.

Залік з історії КПРС склали всі першокурсники, крім студента Федорова.

На І курсі біологічного факультету заліку не одержали Євтеєва, Челяніна, Сидоров, Шаповалов.

Старший викладач
О. Г. ЗУБОВ

На II курсі математичного факультету заліку складав 71 студент. Залік проводився в формі бесіди, що дає можливість якнайширше і якнайсерйозніше перевірити знання студентів. Добре склали залік студенти Казача, Юркова, Кузнєцова, Рибалка, Тулупов, Чепуренко, Шуміловська, Яновчук та інші.

Слід особливо відзначити, що всі студенти-математики II курсу (за винятком 2—3 чоловік) мають хороші, повні, акуратно написані конспекти рекомендованої літератури по всіх темах.

Доцент І. М. ФРОЛОВ

Із 120 студентів II курсу біологічного факультету, які склали залік з історії КПРС, лише одна студентка Сизова не зуміла його скласти. Найкраще встигають з предмету студенти Сергєєва, Олійник, Погребінська, Рижкова, Стицю, Худченко, Суржець, Глава, Терзі, Лисенко, Ісаакова, Костюк та інші. Недостатньо знають матеріал студенти Брагинець, Мейс-

нер, Чешкова, Хіщенко, Житкевич, Поймінова, Малишевська, Панченко та деякі інші.

Старший викладач
Є. І. ДЯТЛОВ

В ході заліків виявилось, що студенти фікультету іноземних мов недостатньо засвоюють питання, пов'язані з боротьбою партії за перетворення в життя рішень з'їздів, конференцій та пленумів ЦК.

Ряд студентів погано знає економічну географію СРСР та зарубіжних країн. На жаль, у навчальному плані факультету не передбачено вивчення економічної географії країни, мова якої вивчається студентами. А це слід було б зробити.

Старший викладач
Є. Т. ШИЯН

Хочу особливо відзначити не лише погану підготовку, але й нетактовну поведінку на заліку з історії КПРС студента І курсу механіко-математичного факультету Скальського. Протягом року він пропустив третину семінарських занять, до решти їх або не готувався зовсім, або готувався дуже погано. Власних конспектів він скласти не спромігся, а тому прийшов на залік з чужими. Спійманий на гарячому, він спочатку не хотів признатися, що то не його конспекти, безсоромно брехав, а потім почав грубіянити викладачеві, вимагаючи повернути йому конспекти і не перераховувати справу до деканату.

Скальський не має навіть елементарного уявлення щодо змісту найважливіших робіт В. І. Леніна.

На шлях обману викладача стали також студенти Пухальська, Цибіна, Гришов, які теж намагалися скористатися чужими конспектами першоджерел.

На заводі імені Жовтневої революції

В новому приміщенні Будинку культури заводу імені Жовтневої революції 17 січня відбулася організована партійним комітетом заводу і кафедрами суспільних наук нашого університету теоретична конференція, присвячена матеріалам Народи представників комуністичних і робітничих партій.

На конференції з доповідями виступили доцент кафедри історії КПРС Д. С. Бельфор, кандидат історичних наук А. П. Іванов і

старший викладач кафедри політичної економії Г. А. Плесконос.

В конференції взяли участь пропагандисти, агітатори, лектори, робітники і службовці заводу. В кінці конференції доповідачі відповіли на ряд питань.

Партком заводу ім. Жовтневої революції висів подяку кафедрам суспільних наук університету за проведення теоретичної конференції.

Доцент Д. М. ЩЕРБАКОВ.

Попереду — лише один екзамен. Лишилися позаду 5 заліків та 3 екзамени. Такої кількості випробувань, думаю, досить, щоб до фінішу курсу підходив не в повному своєму складі, щоб у тих, хто відстав, йшла запекла боротьба з «хвостами». Коротше, 5 заліків і 3 екзамени люб'язно надають можливість завалитися, втопитися, спинитися або виконати ще що-небудь подібне, яке в кінцевому рахунку веде до втрати стипендії.

Але на IV українському наданою можливістю ніхто не захотів скористатися. На курсі немає жодної двійки. До фінішу курсу підходить монолітною лавиною. Правда, монолітність порушує Алла Саванова. Вона не з'явилася на два останніх екзамени. Вважають, що у неї є серйозні підстави для цього. Курсові вона про них

не повідомила і навряд чи повідомить, оскільки знаходиться по відношенню до своїх товаришів у стані напівгарячої війни. Вся справа в тому, що свого часу курс вимагав винести їй сувору догану за зрив трудової дисципліни під час роботи в колгоспі.

В другому семестрі четвертокурсники відправляються в школи для проходження педагогічної практики. Зараз же вони склали екзамени з методики викладання української мови і літератури з середньої школи. Екзамени приймали М. Й. Чухрій та І. М. Дузь. Ми не брали у викладачів інтерв'ю, але твердо знаємо: вони задоволені результатами. Ще б не бути задоволеними, коли лиш одиниці одержали у них трійки, а то всі—четвірки і п'ятірки. Трохи гірше склали четвертокурсники екзамен з

російської мови, який приймала А. К. Смольська. Щоб якось втішити себе, деякі суб'єкти запевняють, що екзаменатор був дуже суворим і багато вимагав. Чомусь ті, хто одержали п'ятірки, всіляко відмежовуються від цих заяв.

Разом з усіма складає заліки та екзамени колишній комсорг курсу Валя Романова. Ось про кого хочеться сказати щось надзвичайно тепле і щире! Судить самі, півроку Валя не могла відвідувати лекцій. Декан дозволив складати їй сесію. І не помилюся. Валя добре відповідає на екзаменах. Вона зуміла підготуватися сама.

Завтра у четвертокурсників останній екзамен. Побажаємо їм скласти його добре, не порушити строю.

В. ЮР'ЄВ.

ЖИТТЯ І ШЛЯХИ

Коли думаєш про друзів, завжди згадуєш минуле, з якого почалися стежки нашої молодості, що переросли згодом в дороги. Їх багато. Що людина, то й життєва дорога. В одного вона йшла прямо, з ясними далинами, в іншого — вилася вгору, ще в іншого — життя захищувало її скелям і терном, які вимагали значних зусиль, зпертості, щоб крок за кроком йти вперед. Інколи дороги нас ведуть навколо, і одного разу з прикрістю перекоуємося, що ми лише кружляли біля потрібного, бажаного, не бачачи його, бо були або поглинуті в себе, або дивилися лише вперед, не маючи бажання озирнутися по боках, жадібно відкрити очі до життя, котре вирує поруч.

Я згадую одну із зустрічей, бачу її так ясно, наче це було вчора.

Тоді був морозний досвіток, було відчуття того, що позаду перша сесія, а попереду — знайома дорога від станції до рідного присілку, була зустріч на ній з друзями, які йшли на зміну. Дівчата наперебій запитували мене, а хлопці частували цигарками і мало говорили. І оце, здавалося б, звичайне скупе «ну, як там?» — було для мене дорогим, близьким, бо й я, бувало, разом з ними спішив на зміну, перекидаючись кількома лаконічними фразами з зустрічними. «Колька, гайда з нами», — говорили мені друзі. А коли вони пішли, мені й справді подумалося, що гудок, який незабаром озветься, кликатиме й мене. І легко було на серці, і радісно було, що в мене з цими людьми в минулому було багато спільного, що воно й досі залишалось між нами, що, поспішивши вчитися, вони й зараз готові прийняти мене в коло своїх інтересів, дум... Я дивився на завод, що ліворуч зводився до неба блідою загравою вогнів, викидаючи в заціплені повітря молочні клуби пари; бачив перед собою у видолинку присілок, що чорніє дахами, садами, зириться вогнями. А над ним зорі. Холодні, гострі. Вони сторожко мерехтять, ніби бояться замерзнути, ніби радіють, що шербаньмісяць покинув їх і квапиться сховатися за бовванючий ліс, кидаючи через дорогу останні синюваті тіні.

В молодості дні летять годинами, і ніколи нам згадувати минуле, бо ми надто захоплені завт-

рашнім. «А все таки, скільки часу пройшло», — думаєте ви, коли бачите, що матирина голова стала білішою, що батько говорить з вами, як з рівним собі, що ваша перша вчителька вже на пенсії, що вишня під хатою, колись посажена вами, досягла стріхи. Я зустрічаюся з Володимиром С. Переді мною вже не той Володька, який багато читав і в десятому класі міг говорити про все — про літературу, астрономію, фізику, однак морщив носа, коли мова заходила про дівчат. «Ха-ха,— говорив він з притиском для іронічності, — Дівчата!? Несерйозно! Це, брат, своєрідні кайдани, що сковують чоловічу ініціативу». Він вже льотчик і не морщить носа. Мало того, він думає запастися чарівними «кайданами». Мої однокурсники — вже лікарі, інженери, вчителі, журналісти, пілоти. І я їм заздрю. Однак я радий, що — в протизагубу їм — мені знайомий заводський гудок, що знаю, як робиться кладка цегли, як обпалює обличчя крижана бора серед спіненого моря.

Можливо, дещо з переліченого знайоме і студентам-філологам С. Савранському і П. Шевцову, Н. Ковтуненко і А. Пляченко та багатьом іншим, які пройшли дві школи — середню і життєву...

Я згадую комсомольські збори. Виступаючий відзначає товаришів, які добре показали себе в громадсько-корисній роботі факультету. А за спиною чую шепіт:

— А тебе обійшли лаврами. Приміром, ти сьогодні рубав дрова в нашому корпусі.

Мовчанка. Потім відповідь:

— Мої лаври — це чай, його ми питимемо завтра на перерві.

(Закінчення на 2 стор.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ НАШОЇ ЕПОХИ

В 1848 році Маркс і Енгельс написали «Маніфест Комуністичної партії» — перший програмний документ комуністів.

Вже тоді, в середині XIX століття, привид комунізму вживався буржуазії скрізь. І чим активніше і революційніше виступав робітничий клас, тим реакційнішою ставала буржуазія: проти комунізму вона готова була укласти союз з найреакційнішими силами реакції.

Який великий крок вперед зробив комунізм з того часу! Сто років тому капіталізм являв собою суспільну систему, яка далеко не висчерпала ще своїх можливостей. В той же час марксистська теорія ще тільки формувалася, їй належало на практиці виявити свою життєву силу. Нині комунізм — велика непереборна сила. Під його прапором будують нове життя більше мільярда чоловік, під його прапором борються проти імперіалізму, за мир і демократію на землі мільйони людей в усіх кінцях світу.

Ростуть і мужніють лави комуністичних партій. В 1848 році в світі було всього декілька сотень комуністів. Нині комуністичні партії діють у 87 країнах і нараховують у своїх лавах понад 36 мільйонів чоловік.

Московська Народа представників 81 комуністичної партії, що відбулася в листопаді 1960 року, була найбільш представницькою в історії світового комуністичного руху. Це був справді світовий форум. Його підсумком стали історичні документи: Заява Народи, що є марксистсько-ленінською програмою комуністів всього світу, і Звернення до народів всього світу з полум'яним закликком врятувати людство від кошмару нової світової війни. Ці документи відобразили новий етап в розвитку людства від капіталізму до соціалізму.

«Наша епоха, — говориться в Заяві, — основний зміст якої становить перехід від капіталізму до соціалізму, розпочатий Великою Жовтневою соціалістичною революцією, є епоха боротьби двох протилежних суспільних систем, епоха соціалістичних революцій і національно-визвольних революцій, епоха краху капіталізму, ліквідації колоніальної системи, епоха переходу на шлях соціалізму все нових народів, торжества соціалізму і комунізму у всесвітньому масштабі».

Календарно двадцяте століття народилося на сімнадцять років раніше Великого Жовтня. Але історія не рахується з календарними віхами, вона створює свої власні межі. Саме Велика Жовтнева соціалістична революція стала межею, що розколола надвоє історію людського суспільства. Вона відкрила не нове сторіччя, а нову епоху, епоху всесвітньої соціалістичної революції, епоху визволення людства від темних сил реакції і гніту.

З того часу на земній кулі відбулися величезні зміни.

В своєму історичному виступі на Генеральній Асамблеї ООН у вересні минулого року Микита Сергійович Хрушов дав яскраву характеристику сучасній епохи: «Нам випало жити в найбухливіший, але зате й в найпрекрасніший час розвитку людства, і люди майбутнього будуть заздрити нам, — говорив Микита Сергійович. — Ба-

гато з того, що ще зовсім недавно здавалося декому непокрушим, вічним, рухнуло, як те, що віджило свій час. Утвердилося нове, більш прогресивне, більш справедливе. Наша епоха, епоха стрімкого оновлення форм існування людського суспільства, небаченого зльоту до могутності над силами природи, небаченого зльоту до більш прогресивного соціального устрою».

Головною особливістю нинішнього етапу історії є утворення світової соціалістичної системи і перетворення її у вирішальну силу громадського розвитку.

Капіталістичний світ з самого народження Радянської країни докладав відчайдушні зусилля, щоб знищити її. Громадянська війна, інтервенція і блокада мали своєю метою не тільки знищення радянської влади, вони повинні були перешкодити трудящим йти вперед по шляху соціалізму. Як сказав Черілл, «краще вбити стару курку, ніж дати курчатам розбігтися по всій Європі». Але «стара курка» не була вбита, і «курчата» соціалістичних ідей розбіглися не тільки по всій Європі, але й по всьому білому світу.

Завдавши могутнього удару імперіалізму в роки другої світової війни, наша держава створила сприятливу обстановку для переходу ряду країн на рейки соціалізму. Соціалізм переступив кордон однієї країни. Він перетворився у світову систему. З її утворенням відбулася докорінна зміна у співвідношенні сил на міжнародній арені. Тепер вже немає більше капіталістичного оточення нашої країни. Тепер вже не тільки СРСР, але й інші країни соціалістичного табору ліквідували соціально-економічні можливості реставрації капіталізму. В масштабі всієї системи соціалізм одержав вирішальні перемоги, які знаменують торжество марксизму-ленізму.

На величезному просторі — від Ельби до Тихого океану — кипить творча робота вільних від експлуатації людей. Могутній табір соціалізму переживає пору небаченого піднесення, розквіту народних сил.

В нашу епоху світовий розвиток визначається ходом і результатами змагання двох протилежних систем. В ході змагання соціалізм переконливо доводить свої переваги над капіталізмом. Вже зараз на долю соціалістичного табору припадає більше третини світового промислового виробництва. Наближається час, коли по питомій вазі у світовому виробництві соціалізм вийде на перше місце. Капіталізм зазнає поразки у вирішальній сфері людської діяльності — у сфері матеріального виробництва.

Перемога в мирному економічному змаганні з капіталізмом наблизить той історичний час, коли народи всього світу, до кінця усвідомлюючи приреченість капіталізму і переконавшись у перевагах нового суспільного ладу, оберуть цей лад для себе як єдино розумний і щасливий шлях розвитку людства.

Своїми перемогами в будівництві нового світу соціалістичні країни справляють все більший вплив на долю всього людства, на умови життя і боротьби сотень мільйонів людей.

Одна з головних рис сучасної епохи — це розпад колоніальної системи імперіалізму. За 15 післявоєнних років в Азії і Африці виникло біля 40 нових суверенних держав. Біля 1,5 мільярда людей, тобто половина населення землі, скинуло ланцюги колоніального гніту.

Крах системи колоніального рабства під тиском національно-визвольного руху — друге за своїм історичним значенням явище після створення світової системи соціалізму.

Боротьба народів за національну незалежність «розвивається в умовах безперервного нарощування сил соціалізму і ослаблення імперіалізму, в обстановці, коли світова система соціалістичних держав стала міжнародною силою яка робить могутній вплив на світовий розвиток. Здійснилося одне з передбачень Леніна, що настане епоха поєднання соціалістичних революцій з колоніальними. Така епоха настала. Загальний революційний струмінь підриває імпе-

ріалізм. Імперіалістичні і колоніальні держави, очолювані США, роблять скажені зусилля, щоб загальмувати і зірвати справу звільнення народів. Про це говорять криваві події в Конго, в Лаосі, змови і диверсії, спрямовані проти Куби. Однак тепер імперіалізм вже не може за допомогою зброї зберегти колоніальну систему, запобігти її розпадові.

Відомо, що перемога Кубинської революції дала могутній поштовх боротьбі народів Латинської Америки за повне національне визволення. Можна уявити собі, яким репресіям піддали б американські імперіалісти волелюбний кубинський народ, що вступив на шлях революційних перетворень, якби не братерська допомога соціалістичних країн.

«Маленький острів в Караїбському морі, — говорив А. І. Мікоян, — не випадково вже стільки часу привертає до себе увагу всіх, кому дорогий мир і прогрес. Це живий приклад того, які величезні зміни відбулися на землі за останні десятиліття... Боротьба народів Куби за здійснення високих цілей кубинської революції є складовою частиною боротьби народів всього світу проти приречених історією колоніалізму та імперіалізму, за мир і соціальний прогрес. Саме тому радянські люди були і будуть на боці кубинських патріотів».

Соціалістичний табір — надійний гарант незалежного національного розвитку звільнених народів. І в цьому також своєрідність нашої епохи.

В боротьбі проти варварського колоніалізму миролюбні народи здобули велику перемогу. Генеральна Асамблея ООН в результаті тривалої дискусії, що розгорнулася з ініціативи М. С. Хрушова, прийняла Декларацію про надання незалежності колоніальним країнам і народам. Проект Декларації був внесений 43 країнами Азії і Африки. Голосування з цього питання показало всьому світові, хто є оплотом злочинної системи сучасного рабства. 8 колоніальних держав не схвалили цю Декларацію і утрималися при голосуванні. Цим вони підтримали аме-

риканський імперіалізм, який є головним оплотом світової реакції міжнародним жандармом.

Тепер завдання полягає в тому, щоб домогтися здійснення волі народів, висловленої в Декларації. Історична ініціатива Радянського Союзу ще раз наочнішою показала, що соціалізм став могутньою силою, яка справляє все більший вплив на світовий розвиток.

Утворення і розвиток світової соціалістичної системи, розпад колоніальної системи імперіалізму, в небувалій мірі загострили загальну кризу капіталізму.

Світова капіталістична система нині охоплена глибоким процесом занепаду і розкладу. В розвитку загальної кризи капіталізму настає новий етап. Його особливість полягає в тому, що він виник не в зв'язку з світовою війною, а в умовах змагання і боротьби двох систем, в обстановці піднесення боротьби широких народних мас за мирне співіснування, за демократію, національне визволення і соціалізм.

Головний зміст, головний напрям і головна особливість історичного розвитку людства в сучасну епоху визначають світова соціалістична система, сили, що борються проти імперіалізму, за соціалістичну перебудову суспільства.

Зміни на карті миру, глибокі перетворення всередині окремих країн, докорінна зміна у співвідношенні сил між імперіалізмом та соціалізмом — все це процеси необоротні. Минулому немаєвороття.

Ще в «Маніфесті Комуністичної партії» Маркс і Енгельс проголосили неминучість загибелі буржуазії і перемоги пролетаріату.

— Як Ви уявляєте собі майбутнє світу? — з таким питанням звернувся до Леніна кореспондент французької газети «Тан» у квітні 1919 року.

— Майбутнє світу? Я не пророк, — відповів йому Володимир Ілліч, — але одне можна сказати з певністю: «старий лад приречений... Розвиток людства невідомо йде до соціалізму».

У протоці Берінга, омивані холодними свинцевими водами, височать два скелісті острівці — Великий Діомід та Малий Діомід. Над Великим Діомідом в'ється яскравочервоне полотнище з серпом і молотом та п'ятикутною зіркою — державний прапор СРСР. А над Малим Діомідом вітер рве біле полотнище з червоними полосами і півсотнею зірочок на синьому полі — державний прапор США.

Тут пролягає географічний рубіж між СРСР і США, між Східною та Західною півкулями. День світу починається між цими скелістими острівцями — тут проходить міжнародний кордон дат. Тут же пролягає рубіж між світом новим і світом старим. Тут починається новий день нового світу.

Світло зі Сходу, запалене Великим Жовтнем, добре видно в усіх кінцях землі. Все більше й більше людей у великих та малих державах світу замислюються над дальшою долею своїх країн і приходять до висновку, що шлях, яким йдуть СРСР та інші соціалістичні країни, — єдино правильний шлях. Світло зі Сходу — провісник остаточної загибелі імперіалізму, провісник торжества комунізму.

Доцент Д. БЕЛЬФОР.

ЖИТТЯ І ШЛЯХИ

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

Мені цікаво, хто це сказав. Проте не обертаюся. Навіщо? Знаю, що це людина, яка в житті тримала лопату, або схилилася над токарним верстатом, або прикривалася рукавицею від іскор розплавленого металу.

Настала та гарячкова пора, коли студенти частіше появляються в кабінетах мови та літератури, коли забита читальна зала, коли вони збираються під дверима аудиторій, стискуючи в руках залікові книжки.

Це — сесія. Цей семестр — один з найважливіх. Робота в колгоспі і втрачені години лекцій. Потім надолужування. Однак студенти вже на перших заліках показали міцні знання, а з деяких дисциплін — вони значно вищі, ніж в минулих семестрах.

На факультеті багато хороших

курсів. Говоритиму лише про ті життя і робота на яких мені знайомі.

Семінари з історії партії на другому українському проходили жваво, творчо. Цікавими були виступи студентів А. Поліщука, А. Мірошниченка, С. Савранського, В. Наказного, В. Огородникової та інших. Як правило, студенти-виробничники свої виступи значно ширше пов'язували з сучасністю, з власними спостереженнями, з досвідом. В їх відповідях відчувалася наполеглива робота над першоджерелами, додатковою літературою, відчувалося знання життя. Інтересно обговорювалася тема: «Ленінський кооперативний план, кооперативи зараз та їх функції». Показовим є той факт, що в обговоренні цього питання активну участь взяли студенти С. Савранський, В. Наказний, В. Олійник та інші, яким в житті доводилося стикатися з роботою кооперативів, з їх функціями. Це вже — знання

життя. Результати чудові — багато товаришів одержали механічні заліки, що дало їм змогу приділити більше часу підготовці до інших заліків.

Нам, майбутнім працівникам на ідеологічній ниві, викладачам, журналістам, необхідні не лише знання з спеціальності, а й знання життя. Тоді ми зможемо і протворити художні судити більш певно, і життя творити, і дітей вчити.

Ми зібралися перед іспитом з діалектології, і кожен згадував суто місцеві слова, які чув дома на роботі. Несподіваним було те, що ми раніше цих слів мов би не помічали, і лише зараз, після прочитаного курсу діалектології, вони стали для нас більш знайомими і близькими. Багато студентів склали цей іспит на «відмінно». Серед них і ті, хто прийшов до університету із стажем.

Микола БАСЕНКО,
студент II курсу
філологічного факультету.

ЖИТТЯ ТОБІ ПІДКАЖЕ ТЕМУ

Програма розгорнутого будівництва комунізму, затверджена ХХІ з'їздом КПРС, передбачає широкий, всебічний розвиток науки, в тому числі біології. Біологи університету правильно зрозуміли завдання, які стоять перед ними, і намагаються не відстати від життя йти з ним в ногу.

Але, на превеликий жаль, на кафедрі дуже мало господарських тем і, відверто кажучи, відчувається недооцінка їх деякими керівниками факультету. Насправді, про стан виконання таких тем і про труднощі в роботі чомусь більше знає проректор по науковій частині і секретар партбюро університету, ніж керівництво факультету. Вчена рада. В більшості випадків виконавці господарських тем наріаються у власному соку, перебуваючи у цілковитому невіданні того, як оцінить їх працю замовник. Це не може не породити страху відповідальності. А звідси й відхід від труднощів і поява тем, за які ні перед ким не доведеться відповідати, тобто, якщо розробка теми не принесе користі ні науці, ні практиці, то вона і витрати на неї будуть просто списані. Є, звичайно, і посилання на відсутність замовника, але вони непереконливі і свідчать скоріш про відрив від життя.

Мені здається, що, якщо в дослідженнях буде почуватися новизна, то від замовників не буде відбою. Можна було б навести такі приклади: колгоспи і радгоспи щороку витрачають на боротьбу з бур'янами мільйони карбованців. Немає сумніву в тому, що вони не пошкодували б грошей на вивчення екології бур'янів півдня і на розроблення методів боротьби з ними при допомозі гербицидів. На півдні України тваринництво стикається з не вирішеною ще проблемою білкового раціону. А чимі дослідженнями вирішується ця проблема? Адже на таке дослідження знайшлись би і гроші і замовники. А хіба проблема рибництва і рибальства у наших внутрішніх водоймищах не продиктована життям? Не є секретом той факт, що Одеса споживає оселеді, тріску і окуня з Мурманська і Далекого Сходу, шпроти з Балтики, кільки з Каспію, хамсу і бички з Азовського моря. А Одеса ж розташована серед лиманів, поблизу гирл Дунаю, Дніпра, Дністра. У водоймищах подібних рік китайці одержують майже по 75 центнерів риби з кожного га водної площі.

Ми вважаємо, що досвід наших друзів повинен бути перенесений і застосований у нас. Промисловість без науки цього зробити не може. Необхідні ґрунтовні дослідження, і не однакові, а цілого колективу іхтіологів, гідробіологів, гідрохіміків, гідрологів. Подібні дослідження неначе відводять вчених від теоретичних досліджень, але саме в цих часткових, продуктивних життєвих дослідженнях сховані загальнобіологічні закономірності.

Надумані теми наукових досліджень виконуються, мабуть, заради опублікування, після чого інтерес до них втрачається. Темі ж, продиктовані життям, довговічні, бо вони знаходять своє відображення в практиці.

Кафедра зоології хребетних, починаючи з 1949 року, веде господарську тематику. За замовленням промисловості ми разом з гідробіологами і ботаніками провели дослідження лиманів Дністровсько-Дунайського міжр'яччя з метою підвищення їх рибопродуктивності. Результати робіт опубліковані в спеціальному збірнику. В тому ж складі проводилися дослідження низин Дністра і Дністровського лиману. Правда, після першого року робіт обсяг досліджень довелося скоротити, тому що гідробіологі і ботаніки обрали собі нові теми, що порушувало комплексність. Результати і цих досліджень опубліковані в спеціальному збірнику, багато висновків знайшли застосування у виробництві. За замовленням промисловості і Міністерства охорони здобров'я проводилися дослідження на Шаболянському, Тілігульському, Хаджибейському та інших лиманах. І хоча ці дослідження не були опубліковані, їх висновки знайшли відображення в меліоративних і рибницьких заходах і правилах рибальства.

В зв'язку із збідненням рибних запасів перед управлінням рибної промисловості і Укрчорноморрибгостом гостро постало питання про меліорацію озер і рибництво, на що потрібні будуть великі капіталовкладення. Для підвищення рибопродуктивності кефальних господарств треба було вирішити питання про зимівлю молоді кефалі. Виконані нами дослідження знайшли своє відображення в практичних рекомендаціях по будівництву зимовалів і утриманню молоді в них. Великі і складні завдання повинні бути розв'язані господарською темою: «Умови життя риб в придунайських озерах». Треба дати практичні рекомендації з рибогосподарської меліорації озер з метою одержання максимального улову.

Уже зараз, за попередніми дослідженнями, ми складемо обґрунтування будівництва дослідного рибозовплідника вартістю в 80—100 тисяч карбованців.

Доцент Ф. ЗАМБРИБОРШ.

ГОТУЄМОСЬ ДО ОЛІМПІАДИ

В нашому університеті функціонує багато гуртків художньої самодіяльності: танцювальний, драматичний, естрадний, народних інструментів, хорів, вокальний, духовий.

Успіхи їх великі і значні не тільки в межах університету, але і на міжміській олімпіаді огляду художньої самодіяльності, на виступах-концертах у вузах інших міст. За останній час діяльність гуртків значно зросла. Потрібно віддати належне Науковій Лейдерману, який зумів організувати і надихнути учасників художньої самодіяльності на нові успіхи.

Перед танцюристами, естрадниками, хористами та учасниками інших гуртків зараз стоять особливі завдання. Скоро розпочнуться міжміська і обласна олімпіади, до яких наші університетські митці

Пробачте, але всіляко посилювати увагу до заочників багато говорили і писали. Зараз вже можна відзначити, що багато в цьому відношенні зроблено. І тепер, коли завершується зимова сесія у заочників, можна підбити деякі підсумки.

Важко переоцінити значення консультпунктів, які дають можливість установити більш регулярні і живі контакти з основною масою студентів-заочників. Мені довелося побувати на університетських консультпунктах в містах Миколаєві та Котовську. В обох випадках на лекції, семінарські заняття та консультації прийшло багато студентів. Багато з них, попереджені заздалегідь, прийшли з недалеких сіл.

Мені запам'яталося семінарське заняття, проведене в Котовську зі студентами I курсу по темі: «Книга В. І. Леніна «Що робити?». П'ятнадцять РСДРП». Присутні були не тільки студенти університету, але

й багатьох інших вузів. Всі, хто тоді виступав, — тт. В. Г. Курдюков, В. П. Ткач, М. Є. Трофанюк, І. Д. Шуляк, Л. Г. Васютинська, Г. Т. Шумилова, М. Г. Цимбал та інші, — вільно володіли учбовим матеріалом, жваво обмінювалися набутими знаннями, доповнювали один одного, робили критичні зауваження з приводу виступів окремих товаришів. Дуже добре тут же, на консультпункті, склали заліки з історії КПРС тт. Р. С. Дяченко, Ю. М. Романюк, Д. П. Поляк, І. М. Никитенко, В. К. Гладюк та багато інших.

Не можна не відзначити, що на семінарі студентів I курсу фізиків-заочників тт. Гельфман, Будаговська, Дадонов та інші, хто виступав по темі: «КПРС — натхненник і організатор перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції» використали значну додаткову періодичну та мемуарну літературу. Були, звичайно, випадки і поганої підготовки, але їх

значно менше у порівнянні хоча б з минулим роком.

Для студентів шостого випускного курсу історичного факультету кафедрою історії КПРС організовано спецсеминар «Ідеологічні та організаційні основи КПРС». Студенти добре підготували свої виступи, широко використавши рекомендовану і додаткову літературу, виявили вміння пов'язувати виучувані теоретичні положення з сучасністю. Особливо хочеться відзначити відмінні виступи студентів Г. І. Коновалової, С. В. Прокоф'єва, М. М. Приходько, М. А. Авербух, В. С. Ясєвіна, М. К. Стадник, В. Ф. Завражного, Ю. В. Ковальова, Ю. П. Ісаєва, В. В. Високова та інших.

Добрі результати окрилюють, вимагають ще більшого напруження від студентів-заочників і від нас, викладачів.

Доцент Я. ШТЕРНШТЕЙН.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОК

МЫ ГЕОГРАФЫ

Слова Н. Ильницкой

Муз. И. Асеева

1. Мы, географы, любим природу
Любим реки, моря и леса,
Океана бурливые воды,
Водопадов крутых голоса.
Мы на разных широтах бывали,
Повидали и север и юг,
Всюду с песнею звонкой шагали,
Она рядом шагала, как друг.

Приведем:

Дороги, дороги,
Неизвестные пути,
Вершины, отроги —
Мы можем все пройти.

В. СВИТЛЯНСКИЙ.

2. Песню слушали горы Кавказа
И Сибири глухая тайга,
И Якутии дальней алмазы,
И Тянь-шаньских гигантов снега.
Но везде, где бы мы ни бывали,
Где бы наш не стоял бивуак,
Мы с душевным теплом вспоминали
Наш любимый, родной геофак.

Приведем:

Дороги, дороги,
Неизвестные пути,
Вершины, отроги —
Мы можем все пройти.

ВІРШІ НАШИХ ВИПУСКНИКІВ

Всюди

Я люблю тебе, місто над морем,
Як любити дано лиш раз нам.
А любов така

неозора,

Мов життя
і як сонце, незгасна.
Попереду і сум, і втіха —
Можуть легко минути згасити,
Та куди б я тепер не поїхав,
Буду звати себе одеситом.

Петро ОСАДЧУК.

Чтоб помнил он

Когда уйдут в неведомые дали
Космические наши корабли,
Хочу, чтоб на прощанье
им кричали
Летящие над степью журавли.
Чтоб на Луне,

на Марсе, на Венере
Земные человеку снились сны,
Чтоб помнил он, надеялся
и верил —
Дела его Земле родной
нужны.

Чтоб знал: в Одессе,
так любимой нами,
К глазам украдкой поднеся
платок,
Седая мать с усталыми глазами
Вздыхнет и спросит:

«Где же ты, сынок?»
И шар земной умолкнет
на минуту,
Когда сквозь пыль
космических дорог
Прорвется голос: «На любых
маршрутах
Тебя, Земля, я позыбута
не смогу».

Роман СТРУТИНСКИЙ.

Юности студентської роки,
Незабутні і неповоротні.
Скептик злий наважиться який
Вади в них помітити істотні?
А помітити — хай не поспіша,
Вирок свій виносити
зловтішний.
Я рядком нехитрого вірша
Хочу знищити його замір
грішний.
Я його запитую, чи зна
Він, людській бадьорості
ворожий,
Що весна, цвітіннями рясна,
Бути нам немалою не може
Я ж — людина, і якщо літа
В юності були і не рясними,
У яких би я не був світах,
Все одно пишатимуся ними.

***

Чесне слово, це не просто осінь,
А єдиний осені зразок:
В листопаді не марні просінь
І над морем зацвіта бузок.
(З осінню римується тут
просінь
Не тому, що автору ніяк
І інших рим добрати не
вдалося,
А тому, що справді все це
так).
День високий журно й урочисто
Грає акварелями всіма.
Фарб таких ніхто із
пейзажистів
На своїй палітрі ще не мав.
А як день зливається
поспішно
В зоресяйну ночі акварель,
То, їй богу, говорить
не грішно,
Що можлива солов'їна трель.

И. СЛОВАК.

НА ЗЕЛЕНІЙ

Для багатьох це було несподіванкою. Звичайне «ідемо» — і далеке Підкарпаття здалося, як ніколи, близьким, а останні іспити були вже ледь-ледь потьмарені уявним враженням про поїздку на далеку, красну Буковину.

Отож ми у вагоні. Ми — це студенти-філологи третього і четвертого курсів та керівники М. В. Павлюк, Л. І. Степанок. Під мірний перестук коліс вчугуємося в етнографічний нарис про буковинців. Деякі переглядають твори О. Кобилянської, М. Черемшини, В. Стефаніка. В співочому гурті обов'язково побачите Н. Гінкул, М. Стерненко, В. Черненко, О. Данилову, Л. Стрільцову і обов'язково почуєте: «Вся краса чудова твоя...», «...а я люблю женатого...».

Непомітно пройшла ніч, ранок застає нас на Чернівеччині. На одній привокзальній площі почули голосне: «Кому вешні?» — і зразу згадали: адже ми діалектологи-практиканти. Не пропустимо! Це була перша виразна риса буковинських говірок, що попала до нашої діалектної тайстри (торбини). Діалектологічна практика розпочалася з знайомства з древнім українським містом Чернівцями. Тут

ми відвідали могилу та музей Юрія Федьковича та Ольги Кобилянської, Чернівецький університет, довго затрималися в своєрідному, багатому на місцеві експонати краєзнавчому музеї.

Через день машини друзів-чернівчан пронесли нас по казковій рівнині аж у Вижицький район — передгір'я Карпат. За перевалом Німчич, звідки відкривається чарівний краєвид на половину і гірські хребти, в м. Путилі, була батьківщина «соловія» буковинського — Юрія Федьковича. У Вижицях у районі зіткнення буковинсько-покутських і гуцульських говірок, розпочалися діалектологічні живня. Навкруги, вздовж берегів лагідного і неспокійного Черемоша, у підніжжя гір, що переливались різнокольоровими фарбами прилиплих ялиць та смерек, розкинулись живописні, зі своєрідною говіркою села Рівня, Черногузи, Кути, Мала і Велика Виженка. В дванадцяти кілометрах, в селі Ростоки, жили гуцули.

Щирість і безпосередність наших студентів швидко підкупили і гуцулів, і бойків, і поляниць — жителів поля. Швидко наповнювалися студентські зошити багатьма діалектними рисами, збереженими

досить часто ще з сивої давнини. Тут ми вперше побачили місцеві фляри (сопілки вівчарів), багатобарвні народні гуцульські вишивки та майстерно пофарбовані писанки. За час практики на власні вуха ми почули такі архаїчні лексеми, як полонина (незаліснений великий гірський масив, де випасають овець, корів), куча (хлів для свиней), гостинець (широкий шлях), хороми (сіни), плай (вузенька гірська стежка, часто понад річкою), порківниці (кальсоні), черлених (червоних) тощо.

Останній день перебування в Підкарпатті був для нас найцікавішим, справді романтичним. З захопленням спостерігали ми лісоплав в районі села Підзахаричі.

Поїздка на зелену Буковину — одна з найприємніших і найкорисніших сторінок в студентському житті.

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ,
асистент кафедри
української мови.

СПІВАЮТЬ ДІВЧАТА

Фіналом наших діалектологічних пошуків був концерт в с. Черногузах. В неділю сільський клуб тремтів від духового оркестру. Колгоспники святкували вечір трудової сім'ї, і наш концерт був якраз до речі. З маленької клубної сцени понеслись на гуцульську аудиторію пісні наших голосистих дівчат. Уважно слухали гуцули, а в кінці подарували масу аплодисментів. У Вижицю повертались на машині. Доць наміявся над нашою непрактичністю (майже всі були без плащів) і змочив нас. Радісні, мокрі, збуджені, ми опівночі вирушали в Чернівці.

***

Кину на плечі бесаги
І побреду по селах,
Щоб вдовольнити спрагу
В мовних, бездонних джерелах.
Гори для мене притулок
І Черемоша шуми.
Радість і щирість гуцулок
Розхвилювали думи.
Кину в бесаги речі
Гуцульського діалекту.
Може, і важко на плечі,
На серці, одначе, легко.

**

Сонце у небі зрання,
Мов огняне кресання,
Промені, наче стрічки
На голові Марічки.
Нас зустрічають чуло
Біля воріт гуцули.
«Звідки ви?» — «Ми не тутешні».
Нам подають черешні.
Нам подають одверто,
Мову, збережену вперто,
Мову, Черемошем вмиту,
Лісом карпатським покриту.
Нам подають у руки
Відсутність епентетичних звуків.
Добрістю людні та дужі,
Нам розкривають душі.
В мові гостинні і в хаті,
Так, вони справді багаті.

В. ЧУЙКО.

Влітку 1960 року група студентів українського відділу філологічного факультету побувала на зеленій Буковині. Діалектологічні спостереження студентів, зроблені ними під керівництвом доцента М. В. Павлюка, асистента В. П. Дроздовського та старшого лаборанта кафедри української мови Л. І. Степанок, лягли в основу курсових та наукових робіт учасників цієї захоплюючої подорожі.

Очевидно, деякі з них скористуються зібраними матеріалами при написанні дипломних робіт в наступному році.

Ми попросили керівника експедиції В. П. Дроздовського та деяких її учасників розповісти про експедицію, вважаючи, що наші читачі зацікавляться їх спогадами, як зацікавилися ними ми. Отож надаємо слово нашим мандрівникам.

БУКОВИНІ

В ЧОРНОГУЗАХ

Дві маленькі постаті прямують вузенькою стежкою, що веде все вище і вище, десь туди, аж до густої шітки темнозелених дерев. Зупиняються, сідають під деревом, розгортають зошити. Це ми з Валею Черненко, новоспечені діалектологи, робимо підсумки роботи за день.

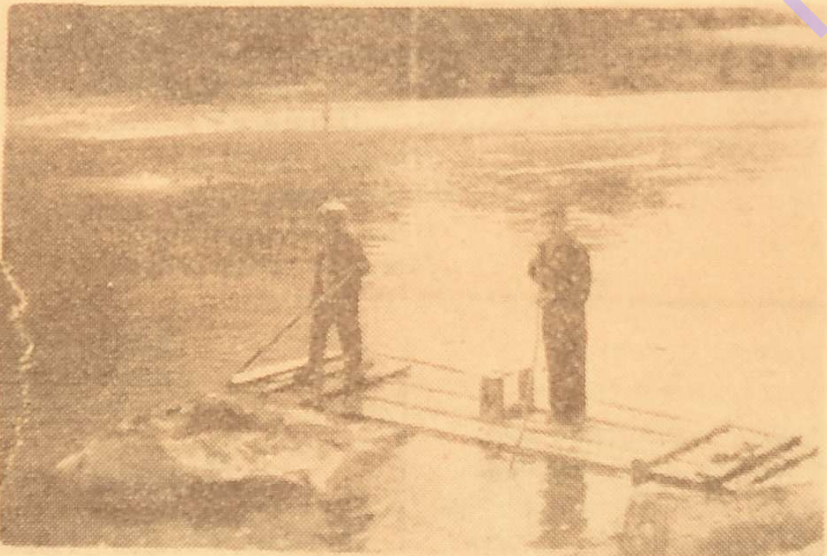
«Наше» село Черногузи лежить в оточенні гір, як в колисці. Привітно поглядає на нас з-за дерев то новим дахом, то міцною дерев'яною стіною, то гостроверхими стіжками сухого сіна. Хороші тут люди, під стать величній буковинській природі. Мелодійна, співуча

мова чарувала нас своєю музикою.

«Пуєтре» — покликнула жінка, а Оля Данилова зараз же відмічає, що подібну вимову вона вже чула у слові «шкуола».

Довге життя під владою чужинців поклато свій відбиток на мову. Часто можна почути німецьке йа (так), романське бесаги (торби, які носять через плечі) і т. д. Проте на душу людини такого відбитку не покладеш. Буковинці люблять свою українську мову, шанують її.

М. СТЕРНЕНКО.

БІЛЯ ПЕЧЕРИ ДОВБУША

Любить наш народ своїх героїв, наділяє їх надлюдською силою і красою, пам'ять про них, як найдорожчий скарб, передає із уст в уста.

Ясного липневого ранку вирушили ми до печери славного Довбуша. Краса буковинських пейзажів, свіже, чисте ранкове повітря викликали якийсь піднесений настрій, якого не могли зіпсувати ні переходи через гірські потоки, ні навіть те, що ми заблудилися. Виручили два молодих гуцули, які

провели нас найкоротшим шляхом через гірський перевал.

І ось ми біля печери. Кілька хвилин всі стояли мовчки, думаючи про одне і те ж. Певно, багатьох кличе сюди ця природна історична пам'ятка. На сірих каменях багато різних написів. Не забарилися й ми написати своє «ОДУ». Почули себе якимись оновленими: здавалося, жива сторінка історії відкрилася перед нами.

В. ЧЕРНЕНКО.

КОМЕДІЯ ЧИ ДРАМА?

На іспитах з літератури

З коментарями

«Комедія — це те, де герої сміються, а драма — це те, де б'ються».
(О Арістотель і Тимофєєві! Не вчилися ви на VI заочному!)
«Поет написав цей твір різними стопами».
(На яку тільки стезю не заведуть студента нетверді стопи!)
«Унія — це фірма. Ні, ферма по виробленню капіталів».
(Вислів цей належить фірмі студентів, які прочитали памфлет Галана «Що таке унія?»).

Без коментарів

«На початку роману отець Сойка або спішить, або думає».
«Неокласици — це люди, що не входили в клас» — «А куди ж вони входили?» — «В мистецтво».
«Варяги — це печеніги, що напали на Русь».
«Цей твір (забув, як його звати) пропонує хорошу ідею».
«Жіноча лірика Шевченка мені подобається, хоча я і мужчина».

«Енеїду» написав грек Вельгій».

«Шевченко їздив на Уральське море».

«Катерина народила ляльку, а це до революції було неможливо».

«У Марусі були симентальські риси характеру».

«Герой сидить на романтичному фоні».

«Основним персонажем «Світляку над морем» є борець, на вулиці якого в Одесі стоїть ресторан «Волна».

«Поет видав збірку своїх помилкових поглядів».

«Вороги пустили гази, але хоробрі воїни ними не дихали».

«Бажає відрізняється від Малишка архоезними словами».

«Коли Остап Вишня народився, то він писав пальцем».

Редактор **В. ФАЩЕНКО.**